

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודה שלישית פרשת תצוה (שושן פורים) תשפ"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף רי"ב

נשתייר משונאיהן של ישראל שריד ופליט ע"כ. וברש"י שעל ידיהן מקריבין הקרבנות המכפרין על ישראל ע"כ. וראיתי לדקדק בשם הגאון בעל פני מנחם מגור זצ"ל, דלמה לא פירש רש"י כפשוטו שהבגדים עצמם מכפרין ע"כ. ונראה כי השמונה בגדים לא היו מכפרין רק על שמונה חטאים, כל בגד על חטא אחד, לא כן קרבנות הציבור כיפרו על כל החטאים, כמאמרם במדרש (במדב"ר כא-כא) מעולם לא היה אדם בירושלים ובידו עון, כיצד, תמיד של שחר מכפר על עבירות שבלילה, ושל בין הערבים מכפר על עבירות שנעשו ביום ע"ש. ואם כן מצד כפרת הבגדי כהונה עצמם יתכן עדיין להיות חרון אף בישראל על שאר המצות, אבל הקרבנות היו מכפרין על הכל.

והנה בכל קרבן היה מנחה ונסכים של יין, אשר יין ישמח לבב אנוש (תהלים קד-טו), [ועיין רש"י (מנחות כ. ד"ה אדרבה) דאחר שכיפר על החטא, בא היין המשמח

ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת (כה-ב). ופירש ברמב"ן שיהיה נכבד ומפואר במלבושים נכבדים ומפוארים, כמו שאמר הכתוב כחתן יכהן פאר (ישעיה סא-י), כי אלה הבגדים לבושי מלכות הן וכו' ע"ש. ובגמרא (שבת קיג.) וכבדתו מעשות דרכיך (שם נח-יג), שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול. וכי הא דרבי יוחנן קרי למאניה מכבדותי [שמכבדין בעליהן] ע"כ.

אבל באמת היו הבגדים הללו גם בגדי כפרה, כמו שאמרו (זבחים פח:): למה נסמכה פרשת קרבנות [בצו את אהרן זאת תורת העולה] לבגדי כהונה [קח את אהרן ואת הבגדים], לומר לך מה קרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין. כתונת מכפרת על שפיכת דמים וכו', מכנסים מכפרת על גילוי עריות וכו', מצנפת על גסי הרוח וכו' ע"ש.

ובגמרא (יומא עב.) מאי דכתיב (שמות לה-יט) את בגדי שרד [לשון שריד], אלמלא בגדי כהונה לא

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי גיל ושמחה ומתוך שבח והודי להשי"ת, הננו מגישים מעומקא דליבא, ברכת מזל טבא וגדיא יאה, קדם עטרת ראשנו

~ כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ~

לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי נכדו החתן הרב יוסף שליט"א

בן לבנו הרה"ג רבי אהרן ישעי' ראזנער שליט"א – דומ"ץ סאמבאטהעלי

יהא רעווא שיזכה לשובע שמחות ורב תענוג ונחת דקדושה מכל יו"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת גוא"צ בב"א.

ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה ותכריך בוץ וארגמן ע"כ. ודבר זה רימו כבר יוסף במצרים לאחיו, דכתיב לכולם נתן לאיש חליפות שמלות ולבנימין נתן חמש חליפות (בראשית מה-כב). ובגמרא (מגילה טז.) אפשר דבר שנצטער בו אותו צדיק יכשל בו, דאמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב בשביל משקל שני סלעים מילת שהוסיף יעקב ליוסף משאר אחיו נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים. אמר רבי בנימין בר יפת רמו רמו לו, שעתיד בן לצאת ממנו שיצא מלפני המלך בחמשה לבושי מלכות, שנאמר ומרדכי יצא בלבוש מלכות תכלת וגו' ע"כ. והיא פליאה לאיזה צורך הוצרך לרמו במעמד זה תשועתן של ישראל בימי המן, שמרדכי יצא בלבוש מלכות.

ונראה דהנה כתיב (שם ג-ד) ויגידו להמן לראות היעמדו דברי מרדכי כי הגיד להם אשר הוא יהודי. ויש להבין הלא כולם ידעו כי מרדכי הוא מן היהודים הגולים אשר הגלה מירושלים נבוכדנצר מלך בבל, ולא עוד אלא שהמן היה גם לעבד בבית מרדכי, ולמה הדגיש כי הגיד להם אשר הוא יהודי. ונראה דאיתא בגמרא (מגילה יב:) איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי וגו' איש ימיני (אסתר ב-ה), קרי ליה יהודי אלמא מיהודה קאתי, וקרי ליה ימיני אלמא מבנימין קאתי. ומשני אביו מבנימין ואמו מיהודה ע"כ. ואיתא בגמרא (בבא בתרא קכג:) ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני וגו' (בראשית ל-כה), ראה יעקב אבינו שאין זרעו של עשו נמסר אלא ביד זרעו של יוסף שנאמר (עובדיה א-יח) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ע"כ. ובמדרש (ב"ר צט-ב) מסורת הוא שאין עשו נופל אלא ביד בניה של רחל, הדא הוא דכתיב (ירמיה מט-כ) אם לא יסחבום צעירי הצאן. ולמה הוא קורא אותן צעירי הצאן, שהן צעיריהן של שבטים ע"כ. ועל כן לא נתירא מרדכי מהמן, כי ידע שבסופו יכנע הוא את המן, כי הוא איש

אלקים ואנשים, דמי שנתכפר חטאו שמח ע"כ]. ועוד יש בזה רמו, כי החוטא לבו נשבר ומתמרמר על החטא, אבל אחר הקרבת הקרבן צריך לחזור לעבוד את ה' מתוך שמחה, והלויים עמדו על הקרבן בשיר בהקרבת הנסכים. ויש להוסיף בביאורו, כי עיקר התשובה היא להגיע למדריגת תשובה מאהבה, אשר אז זדונות מתהפכין לזכויות (יומא פו:), ומבואר בבני יששכר (אדר ו-ח) דכל הפירות כשמשנתין מברייתן גריעותא הוא גבייהו ואבדו ברכתם הראשונה ומברכין עליהם שהכל, מה שאין כן דגן ויין משתנה למעליותא וקובעין ברכה לעצמם לברך עליהם המוציא ובורא פרי הגפן (ברכות לח:), כמו כן הוא הבעל תשובה מאהבה אישתני למעליותא שזדונות נעשו לו זכויות וקובע ברכה לעצמו בהשינוי כמו דגן ויין. וזהו שאמר הכתוב (הושע יד-ח) ישובו יושבי בצלו יחיו דגן ויפרחו כגפן ע"ש. ולכן אחר הקרבת הקרבן, הקריבו עוד מנחה של דגן, ונסכים של יין, לעוררו כי מוטל עדיין עליו להעלות את החטא, לעשות מהן זכויות, בתשובה מאהבה. והכהן בעבודתו היה מסייעהו להגיע לידי מדה זו.

ונראה דזהו ענין הבגדי קודש, כי בגד רומז על החטא, על דרך שמתודים אשמנו בגדנו וכו'. והתכלית היא להפוך את ה'בגד' לזכויות שתתהוה ממנה 'קודש'. ועל כן אמר ועשית 'בגדי קודש' לאהרן אחיך, כי הבגדי כהונה הם לצורך הקרבנות, ויש להעלות את האדם המביא קרבנו, שיעשה מבגד, היינו החטא, שיהיה קודש. – אבל התורה מסיימת שהלואי שלא יצטרכו לזה, אלא ילבישם להכהן רק 'לכבוד ולתפארת', ולא כדי לכפר שישאר מהם שריד ופליט.

*

ואנו עומדים כעת בשושן פורים, ובו גם כן מצינו לבושי כבוד לתפארת, וכמו שנאמר (אסתר ח-טו)

והשתחוו יעקב וכל נשיו הנה וילדיהן (בראשית לג-ו) ע"כ. ובילקוט ראובני (פ' וישלח קו) בשם הרמ"ע, שאם היה משתחוה גם בנימין עמהם, לא היתה תקומה ח"ו לישראל ע"ש. ואיתא במדרש (אסת"ר ז-ח) שאמר המן, זקנו הלא השתחוה לזקני, הדא הוא דכתיב ואחר נגש יוסף ורחל וישתחוו, והשיב ועדיין לא נולד בנימין ע"ש.

והנה כאשר הוצרכו השבטים לירד מצרימה, אמר יעקב, לא ירד בני עמכם, כי אחיו מת והוא לבדו נשאר, וקראהו אסון בדרך אשר תלכו בה, והורדתם את שיבתי ביגון שאולה (מב-לח). ויש לומר דהנה בתורת משה (פ' ויגש ר. רב.) כתוב, כי יוסף שטנו של עשו, וכשחשב יעקב טרף טרף יוסף ואבד שטנו של עשו, על כל פנים התנחם בבנימין שלא השתחוה לגוי מעולם, ועתה כשלקחו את בנימין אפילו יחזירוהו ולא יקרהו אסון, מכל מקום השתחוה לגוי מושל מצרים. על כן בשרוהו, עוד יוסף חי, שטנו של עשו קיים, וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים (מה-כו), ולו השתחוה בנימין ולא לגוי ע"ש.

ולפי מה שנתבאר, הרי אם היה בנימין משתחוה לגוי מושל בארץ מצרים, לא היתה תקומה ח"ו לישראל בגלות בימי המן. ובהיות שיעקב אבינו לא מת (תענית ה:), הרי ימי הגלות הם ימי השיבה של יעקב, ועל כן אמר 'לא ירד בני עמכם וגו' וקראהו אסון בדרך', שישתחוה אל מושל מצרים, הרי זה אסון מופלג, שאין עוד מי שיעמוד נגד אותו רשע המן, ויהורדתם את שיבתי ביגון שאולה.

אמנם כעת שנתגלה שהמושל במצרים הוא יוסף אחיו, אם כן לא אבד בנימין מעלתו, והוא שטנו של עמלק לעולמי עד, וסופו שיפול המן תחת מרדכי, ולא יהיה לו תקומה. ולכן נתן אז לבנימין חמש חליפות שמלות, לרמוז על מרדכי שיכניע את המן תחתיו, ויצא

ימיני, משבט בנימין זרעו של רחל, והמן מזרעו של עמלק מבית עשו, ומרדכי הוא אש והמן כנגדו קש, וכאשר נוגעין זה בזה ישרף הקש. אמנם אם היה גם המן יודע זאת שהוא איש ימיני מבית בנימין אז לא היה מתגרה בו המן, כי סופו זרעו של עשו נופלים ביד זרעו של בנימין, על כן לא הודיע מרדכי שהוא איש ימיני, אלא הגיד להם אשר הוא 'יהודי', שהוא מבית יהודה, כי באמת מצד אמו מיהודה קאתי, ובזה לא יתירא המן ממנו, וסופו יפול בידו, כאשר כן היה אחר זה.

ובגמרא (שם טו.) ויצא בתוך העיר ויזעק זעקה גדולה ומרה (ד-א). מאי אמר, גבר מלכא עילאה ממלכא תתאה [כינוי הוא להיפוך בלשון נקיה] ע"כ. והיא פלא לומר כן נגד מלך עליון. אך נראה דהן אמת כי טעה המן לחשוב שאין מרדכי מבנימין אלא מיהודה, מכל מקום הרי גם ביהודה כתיב (בראשית מט-ט) גור אריה יהודה ירך בעורף אויביך. ובאמת אמרו לו אודהביו, אי משאר שבטים קאתי יכלת ליה, ואי משבט יהודה ובנימין ואפרים ומנשה לא יכלת ליה, יהודה דכתיב ירך בעורף אויביך (מגילה טו.). אך בהיות שרצה המן שיצא דבר מלכות מלפני אחשורוש על גזירה זו, אשר גם הוא נמשל לאריה כמו שאמרה אסתר (תהלים כב-כב) הושיעני מפי אריה (שם טו:), על כן יתגבר מזלו של המלך נגד מזלו של מרדכי. והנה הארי מלך שבחיות (חגיגה יג:), ואחשורוש הוא אריה מלכא תתאה, ומרדכי הוא אריה מלכא עילאה בקדושה, והיה צועק שגבר אחשורוש מלכא תתאה על מרדכי מלכא עילאה.

והנה עיקר הישועה בימי המן בא על ידי מרדכי שהיה משבט בנימין. ומבואר בספר עשרה מאמרות (מאמר חקור דין ח"ג פ"ד) בשם בעלי אגדה וז"ל שלא נמסרה מחיית עמלק אלא ביד בנימין, שלא השתחוה לעשו כיתר אחיו, שעדיין לא נולד בשעה שהוא עבר לפניו, ו

בלבוש מלכות תכלת וחור וכו', כי נשאר בנימין במעלתו, שמעולם לא השתחוה לגוי.

*

ולשמחת הנישואין של נכדי היקר המופלג בתו"ש כמר יוסף ראזנער נ"י, נבאר בפרשתנו מענינא דיומא, שאמר הכתוב בהחושן, והאבנים תהיין על שמות בני ישראל שתים עשרה על שמותם וגו' (כה-כא). ובגמרא (יומא עג:) שהיו עליה גם שמות האבות אברהם יצחק ויעקב שבטי ישורון ע"ש. ולכאורה הוי ליה למימר, שהשמות תהיינה על האבנים, וקרא אומר והאבנים תהיין על שמות בני ישראל. וגם להבין למה הוצרכו לאבנים, הלא היו יכולין לרקום שמותם בחוטין על הבגד, והיו על לב אהרן בבואו לפני ה'.

ונראה כי באמת מצינו גם בהלוחות שהיו אבנים, וכמו שנאמר (שמות לא-יח) לוחות אבן כתובים באצבע אלקים. ויש להבין למה הוצרכו לזה אבן, הלא היו יכולים להיות כתובים על קלף, והיה גם כן מתקיים לעולמי עד, כי הלא כתובים הם באצבע אלקים שהיא נצחי וקיים. ובודאי יש בזה רמיזי דחכמתא ללמוד ממנה לתורה ועבודה.

ויש לומר כי מצינו באברהם אבינו, שאמר עליו ה' כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' וגו' (בראשית יח-ט). הגם כי מדריגת אברהם לכשלעצמו מאד נעלה, ואחד היה אברהם (יחזקאל לג-כד), מכל מקום האהבה אליו הוא בשביל שמחנך את בניו כן. כי כל כמה שיעמול ויטרח האדם למען השלמת עצמו, עדיין לא מילא את תפקיד חייו, כל עוד לא דאג גם לבניו, כי יהיו גם הם יהודים נאמנים וימשיכו את פעלו אחריו.

ומצינו בנסיון העקידה שאמר ה' לאברהם, קח נא את בנך וגו' (בראשית כב-ב), וברש"י אין נא אלא לשון בקשה, אמר לו, בבקשה ממך עמוד לי בזו הנסיון, שלא יאמרו הראשונות לא היה בהן ממש (סנהדרין פט:): ע"כ. והכוונה כי התשע נסיונות שקדמו היה נוגע רק לאברהם עצמו, אשר מצא את לבבו נאמן לפניך. אבל הנסיון של העקידה מוכיח עד כמה החדיר האמונה גם בלב בנו, שמוכן לילך בשמחה להעקידה לקיים מצות בוראו. ולא הוצרך לזה שום הכנה, רק תיכף בשמעו אלקים יראה לו השה לעולה בני, פשט צוארו להעלהו לעולה. ומזה ניכר גדל מעלתו של אברהם, שהעביר זאת גם לבנו אחריו.

ולכן ניתנה התורה לישראל בלוחות אבן, דמבואר ברש"י (בראשית מט-כד) משם רועה אבן ישראל, אבן לשון נוטריקון אב ובן, אבהן ובנין, יעקב ובניו ע"כ. ואם כן 'אבן' מורה על הקשר העצום שיש בין אב ובן, שהם מצורפים יחד בתיבה אחת. ורצה ה' ללמד אותנו בנתינת תורתו שכתובה על לוחות אבן, שלא די במה שמשלים האדם את עצמו בתורה, אלא צריך שתהיה קשר בל ימוט גם לבניו, לחנכם בדרכי התורה כראוי.

ועל דרך זה היה באבני החושן שהיה רשומים עליה האבות יחד עם הבנים, כי רק אז עולים ישראל לרצון לפני ה', כאשר האבות והבנים מצומדים יחדיו. ועל כן נרשמו על 'אבן' דייקא, להורות על הקשר העצום של אב ובן יחד. שהאבות ישפיעו מתורתם ועבודת קונם גם על בניהם, ולעומת זה הבנים יאמרו מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי (תנ"כ"א כה). והכתוב מבאר, 'והאבנים' תהיין על שמות בני ישראל, כי הסיבה שהם פתוחי חותם על אבנים דייקא, להורות על שמות בני ישראל, שצריכין להתקשר הבנים על האבות דוגמת האבן.

הגליון הזה נתנדב על ידי

מוה"ר ר' ירמיה טעססלער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו למול טוב	מוה"ר ר' נחמני פיינרווערקער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בתו למול טוב	מוה"ר ר' צבי אלימלך גרינפעלד הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בתו למול טוב	מוה"ר ר' חיים מאיר ווייזער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בתו למול טוב	מוה"ר ר' אהרן יוסף דאסקאל הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בתו למול טוב
---	--	---	---	--